

VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS KAUNO APSKRITYJE

Kauno miesto savivaldybės administracijos
direktoriui p. Dainiui Ratkeliui

TEIKIMAS

DĖL KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIAUS 2014 M. VASARIO 27 D. ĮSAKYMO NR. A-596 „DĖL TERMINUOTO ELEKTRONINIO 365 KALENDORINIŲ DIENŲ VAŽIAVIMO BILIETO SU 828 LT LENGVATA ĮSIGIJIMO, NAUDOJIMO IR GALIOJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PANAIKINIMO

2014 m. kovo 24 d. Nr. 7-8

Kaunas

Vykdamas Kauno miesto savivaldybės administracinę priežiūrą nustatyta, kad Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. A-596 „Dėl Terminuoto elektroninio 365 kalendorinių dienų važiavimo bilieto su 828 Lt lengvata įsigijimo, naudojimo ir galiojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas) prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams.

Šis Įsakymas nėra vidaus administravimo aktas. Tai daugkartinio taikymo administracinis aktas, adresuotas rūšiniais požymiais apibrėžtų subjektų ratui, t.y. ne tik savivaldybės administracijos padaliniais (Socialinės paramos, Transporto ir eismo organizavimo skyriams) ar vežėjams, įsteigusiems specialių kortelių platinimo ir jas įsigijusių asmenų aptarnavimo punktus (įvardintiems kaip platintojai), bet ir gyvenamąją vietą Kauno miesto savivaldybės teritorijoje deklaravusiems:

- 1) sukakusiems 80 metų ir vyresniems asmenims;
- 2) nuo 1939-1990 metų okupacijų nukentėjusiems asmenims: politiniams kaliniams, tremtiniams, buvusiems getų, koncentracijos ar kitokio tipo prievartinių stovyklų kaliniams;
- 3) Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11-13 ir po to vykdytos SSRS agresijos;
- 4) šalpos pensijas gaunantiems pensinį amžių sukakusiems asmenims, kurių mėnesinis pajamų dydis neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto valstybės remiamų pajamų dydžio.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Įsakymo preambulėje nurodytos teisės normos nesudaro teisinio pagrindo priimti tokio pobūdžio norminį administracinį aktą.

Preambulėje nurodytas Kauno miesto savivaldybės tarybos 2014 m. vasario 6 d. sprendimas Nr. T-59 „Dėl transporto lengvatos suteikimo“ skirtas asmenims, deklaravusiems

gyvenamąją vietą Kauno mieste, sulaukusiems pensinio amžiaus ir gaunantiems šalpos pensijas, kurių mėnesinis pajamų dydis neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto valstybės remiamų pajamų dydžio. Šiame Savivaldybės tarybos sprendime nekalbama apie kitas aukščiau paminėtas asmenų grupes. Be to, Kauno miesto savivaldybės taryba 2014 m. vasario 6 d. sprendimu Nr. T-59 nesuteikė įgaliojimų Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui nustatyti tokių bilietų įsigijimo tvarkos (kita vertus, tokių įgaliojimų savivaldybės taryba ir negalėtų suteikti vykdomajai institucijai nei pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą, nei pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą).

Įsakymo preambulėje nurodytas Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 2 punktą aiškiai apibrėžia įgaliojimų ribas – t. y. savivaldybės administracijos direktorius, *tiesiogiai įgyvendindamas įstatymus, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimus, gali*: (1) kreiptis į valstybinio administravimo subjektus, (2) leisti įsakymus, privalomus savivaldybės administracijos struktūriniams padaliniais, savivaldybės administracijos filialams – seniūnijoms ir į struktūrinius padalinius neįeinantiems valstybės tarnautojams, (3) *taip pat jam priskirtos kompetencijos klausimais leisti įsakymus, privalomus savivaldybės gyventojams ir kitiems savivaldybės teritorijoje esantiems subjektams*.

Šioje įstatyminėje normoje aiškiai ir tiesiogiai įtvirtinta *pareiga savivaldybės administracijos direktoriui remtis kitomis įstatymų normomis, norint pagrįsti veikimą įgaliojimų ribose* (konkrečiai jam priskirtos kompetencijos klausimais), kai leidžiami įsakymai, privalomi savivaldybės gyventojams ir kitiems savivaldybės teritorijoje esantiems subjektams. Primintina, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 6 straipsnio 2 ir 4 dalis *tik viešojo administravimo institucijos turi teisę priimti norminius administracinius aktus*, reikalingus įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti, o *privalomus reikalavimus asmenims nustato tik įstatymai ar jų pagrindu priimti teisės aktai*. Nagrinėjamu atveju Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymas, kuriuo rėmėsi Kauno miesto savivaldybės taryba, priimdama Įsakymo preambulėje nurodytą sprendimą, neįtvirtina *jokios* kompetencijos savivaldybės administracijos direktoriui – šiame įstatyme kalbama apie *savivaldybes* ir jų teises transporto lengvatų srityje. Primintina, kad pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalį, *jeigu teisės aktuose yra nustatyta papildomų įgaliojimų savivaldybei, sprendimų dėl tokių įgaliojimų vykdymo priėmimo iniciatyva, neperžengiant nustatytų įgaliojimų, priklauso savivaldybės tarybai*.

Taigi Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorius, 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-596 patvirtindamas Terminuoto elektroninio 365 kalendorinių dienų važiavimo bilieto su 828 Lt lengvata įsigijimo, naudojimo ir galiojimo tvarkos aprašą, viršijo savo įgaliojimų ribas (*ultra vires* veikimas), nes jokios įstatymų nuostatos nenustato jo kompetencijos tvirtinti lengvatinių transporto bilietų pardavimo tvarkos.

Pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatas viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo vadovautis įstatymo viršenybės bei nepiktnaudžiavimo valdžia principais. Tai reiškia, kad:

1) viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, veikla turi atitikti Viešojo administravimo įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, o administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais.

2) viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio, įtvirtinančio pagrindinius vietos savivaldos principus, 6 punktas imperatyviai nurodo, kad vietos savivalda grindžiama savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principu. Šis principas reiškia, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Pareiga savivaldybės administracijų direktoriams veikti įgaliojimų ribose remiasi konstituciniu teisinės valstybės principu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, aiškindamas konstitucinio teisinės valstybės principo įgyvendinimą teisėkūros procese, yra pabrėžęs, kad „*konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; (...)*“ (2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas, byla Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas taip pat yra ne kartą pažymėjęs, kad pagal viešojoje teisėje veikiančią teisėtumo principą viešojo administravimo subjektai privalo veikti tik įstatymo jiems suteiktų įgaliojimų ribose (*intra vires*), veikimas viršijant kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra pagrindas viešojo administravimo aktą pripažinti neteisėtu.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 2 straipsnio 1 dalimi, 4 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

s i ū l a u :

svarstyti Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. A-596 „Dėl Terminuoto elektroninio 365 kalendorinių dienų važiavimo bilieto su 828 Lt lengvata įsigijimo, naudojimo ir galiojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ panaikinimo (pripažinimo netekusiu galios) klausimą.

Šis teikimas turi būti apsvarstytas per savaitę nuo jo gavimo dienos ir apie priimtą sprendimą Vyriausybės atstovui turi būti pranešta per 10 dienų nuo sprendimo priėmimo dienos.

Vyriausybės atstovė

Inesa Klimaitė-Mašalienė